

REDACȚIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
pe 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Pe de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
Trăsnăvitate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napotăză

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Afât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Curente confesionale.

II.

În România biserica ortodoxă-orientală constituie temelul religios oficial al statului și pentru că neamul nostru s'a pomenit și dezvoltat în această religie, ea este națională, mai ales că limba cultului divin este cea românească.

Statul ocrotește în mod absolut această biserică, pentru că și ea din parte își are misiunea sa în stat; tradițiile și cultul sunt perfect respectate; guvernul și corpurile legislative iau parte activă la funcționarea acestei înalte instituții, de nici un fel nu s'a simțit măcar nevoia unei organizații aparte a bisericii, unul din stat, cum îl au bisericile autonome în alte țări.

Și armonia dintre stat și biserică e atât de desăvârșită, încât, cu tot liberalismul legilor române, biserica nu suferă nici o știrbire. Nimeni nu se gândește la prigonirea ei. Nu există nici un partid politic — cel socialist este desființat! — care în programul său să nu aibă înscrisă îndatorirea față de biserică. Ea-și are, prin urmare, toată latitudinea de-a se dedica exclusiv misiunii sale.

Cu alte cuvinte, românismul și ortodoxismul se întregesc reciproc, și alcătuiesc o singură și nedespărțită noțiune, care cu greu va putea fi elătinată în bazele sale, acestea fiind istorice și absolut trainice.

Și cu toate acestea există un curent în frumosul regat român, care tinde a strica această armonie, acordând anume ortodoxismului drept de superioritate față de românism.

Curentul acesta s'a pornit cam de pe timpul detronării vinovatului mitropolit Ghendac. Imediat după acest fapt s'a constituit la București o societate secretă, numită „societatea pentru ocrotirea și unirea tuturor ortodoxilor din Europa”. Această societate, compusă din elementele claselor inferioare, este fanatisată de idei absolut protivnice ideii românismului. Societatea fiind secretă, nu se știe în ce direcție se ramifică activitatea ei pentru „înfrățirea tuturor ortodoxilor”.

Un alt simptom al existenței acestui curent este apoi întemeierea ziarului „Apărarea Națională” cu deviza „românism și ortodoxism”. Acest ziar este organul alianței antisemite române. Baza lui principiară este deci antisemitismul. Găsim însă că este o mistificare de concepții la mijloc, dacă lupta întru Ovreilor se dă în

numele ortodoxismului, pentru că nu biserica, ci în special românismul suferă în urma molimei semite. Disolvantul element evreesc nu cere intrare în biserica noastră ci în corpul nostru național. Deci întreaga chestie evreiască se ține de domeniul politicii și al sociologiei și n'are să fie rezolvată de biserica ortodoxă. Astfel noțiunea de „ortodoxism” în programul unui ziar național din România, dacă nu altceva, e cel puțin un pleonasm.

Acest curent confesional în România nu poate fi folositor bisericii, deoarece-ce biserica în condițiile de astăzi n'are nici o nevoie de el. Din punct de vedere național și politic însă el este un pericol.

Vrăjmașii imediați ai neamului nostru sunt popoarele slave, toate ortodoxe. Prin înrudirea lor religioasă întrețin legături secrete cu populațiunea României. Țăranul român și astăzi încă visează tot Muscal. Rubla muscălească și astăzi își are rolul său în regatul român. Astfel că între cercurile conducătoare politice și între o parte a poporului există păreri diametral opuse în direcție politică. Pericolul e deci destul de evident, și cu cât propaganda pan-ortodoxă va fi mai mare, cu atât destinele României sunt mai amenințate. Și astfel ortodoxismul militant poate ajunge în opoziție directă cu românismul.

Biserica din regat ar trebui, prin urmare, să se mărginească la activitatea sa morală culturală, unde terenul îi este indiscutabil și foarte vast și să abstea de la agitațiuni inutile și, nefavorabile marilor interese naționale și protivnice politice preconisate de luminații bărbați de stat ai României și de înțeleptul ei Rege.

Eată pentru ce nu putem aproba ingerința unor ziare de la noi în curentul confesional din regat. Socotim că rău face „Telegraful Român”, organul părintelui mitropolit Mețianu, atacând liberalismul statului român pe temelul celor spuse de ziarul „Apărarea Națională”. Și mai necoresct procedează apoi „Unirea” din Blaj, criticând în mod absolut insolent religia oficială a statului român. Fiecărui din aceste ziare îi lipsește competența și puțința de-a judeca obiectiv asupra acestui curent.

Ziua onomastică a Majestății Sale se va serba mâine Jci (4 Octomvrie n.) în chip demn în toate părțile monarchiei.

Noue schimbări de fișpani.
Foile din Budapesta sunt informate, că în timpul cel mai apropiat guvernul va numi șase noui fișpani, între cari doi înși dintre membrii fostului „partid național”. Pentru ca asta să se poată, câțiva din fișpanii vechi sunt provocați să-și dea demisia. Între aceștia se amintește și numele fișpanului comitatului Arad, a cărui demisie—zice-se—a fost deja primită de guvern.

Monumentul Ioan C. Brătianu.

România în curând va avea un monument vrednic de memoria marelui patriot Ioan Brătianu, cel mai ilustru bărbat de stat al ei.

Organul partidului național-liberal, „Voința Națională”, scrie că pe la sfârșitul săptămânii acesteia se va deschide expozițiunea proiectelor monumentului Ioan C. Brătianu. Expozițiunea va fi într-unul din saloanele clubului liberal și va dura câteva zile.

După aceasta, juriul special se va rosti asupra proiectelor, din cari cel mai bun va fi apoi executat.

Se știe că banii pentru monument — peste 300.000 lei — au fost strânși prin subscripție publică. Însuși M. Sa Regele Carol I. a dat 25.000 lei.

Spicuirii din presa maghiară.

Dureri patriotice. În orașul Nagy-Körös s'a inaugurat Duminecă o statuă a lui Kossuth, a cărui fiu Ferencz, însoțit de Eötvös Károly, a luat și el parte la sărbare. Înregistrând faptul că la sărbare a asistat și Gyurik Antal, protopop catolic, „Alkotmány” întreba: Ce a căutat acolo domnul protopop?

Să vezi acum ceartă între ziarele „patriotice” și între reprezentanții „reacționarismului”! Până și „Arad és Vidék” e cătrănită rău, că s'a găsit ziar unguresc care să certe pe un preot maghiar pentru că asistă la sărbare kossuthistă.

Zadarnic însă: cultul kossuthist scade din zi în zi — spre fericirea țării și poate înspre folosul șovinistilor, cărora nu li-ar strica să le mai vină puțină minte la cap. Ear' fără duș, nu se răcoresc!

Mania duelului. Mai zilele trecute mania duelului a bătuit atât de tare între descendenții nu numai ai lui Árpád dar și ai lui Israil, încât un copist din Arad, cu numele Schwartz Pál, a provocat la duel pe o calfă de prăvălie... Martorii Schiessel și Köller ce și-au zis însă, dând față cu calfa din prăvălie? Ei, ce, o să dueleze un domn, scriitor la „vârmege” poate, cu o calfă, care vinde „krumpli czukor”? Aceasta nu se poate! Și pune-te, neică, și-l declară „párbajképtelen” pe nenorocitul de calfă.

Nici acesta n'a fost însă prost, ci ea să-și repare onoarea, a dus chestia înaintea cercului comercial din Arad, unde zilele trecute, lucru ciudat: s'a și discutat nu cum se poate procura marfă ieftină care să se vândă apoi scump, ci chestii cavaleresti... „Juriul” nu a adus încă hotărâre dacă un calfă de prăvălie se poate și el bate cu sabia și pistolul, ori să rămână la pumn și baston.

Lume panslavă în Nădlac. Cel puțin așa scriu patrioticele, că hidra cu nouă capete a panslavismului și-a vîrît coada și în comuna slovaco-română Nădlac. Povestesc adică niarele patriotice, că din incidentul osândirii fruntașilor slovaci cari au primit cu alai pe redactorul Pietor când se re-intoarcea dela Vaș, mai mulți panslavi din Nădlac au aranjat spontan într-o cărcimă petrecere care a tinut până dimineața...

Va să zică bieții slovaci nu pot să facă nici măcar un chef mai de dal Doamne fără a li-se arunca în față acuza de „panslavi” și „trădători ai patriei”.

Remâne numai să se interzică naționalităților de a merge la birturi.

Asta ar fi de altfel singurul mijloc d'a împinge statul ungar mai iute spre — faliment!

Din România.

Nota Austriei.

După nota rusească, comunicată la Sofia și la București, a urmat acum o notă austriacă, care declară, că Austria nu va tolera, tot ca Rusia, ca să se schimbe statul-quo din Balcani în cas de războiu.

De aceea se consideră pericolul unui războiu dispărut în mod definitiv — scrie „Apărarea Națională”.

Amenințări bulgărești.

„Peninsula Balcanică” scrie: Săptămâna trecută s'au dus la „Agenția Bulgară” mai mulți Români din Gopcești, ca să-și vizeze pașapoartele pentru Bulgaria. Care n'a fost spaima lor, când au văzut pe agentul bulgar Mihailoff răstindu-se la ei cu furie și amenințându-i, că Români macedoneni sunt mai miserabili decât Grecii și Serbii, că trebuie să fie omorâți cu toții: „vie vlašiti iscate peceni”, adică: „Vor Români trebuie să fiți puși la frigare”. În urma acestei amenințări, Români au adresat o plângere la valiu, de insultele și amenințarea agentului bulgar, ca și cum ar fi în Bulgaria.

Bulgarii nu încetează cu omorurile. De necaz, că planul lor de răzcoală s'a compromis așa de rău, omoară fără nici o deosebire de neam și religie. Victimele căzute în timpul din urmă sunt mai mulți Bulgari decât Români.

Noroc, că în Macedonia pedepsirea celor vinovați se face după-cum merită.

Grecii și Români.

De când s'a aflat că Grecii sunt pentru o împăcare cu Români, a intrat spaima în Bulgari. Acordarea unui episcopat românesc din partea Patriarchiei, ar fi singura și cea mai strălucită dovadă că Grecii doresc sincer prietenia română. Și fără ei Români tot o să aibă episcopat, dar poate mai târziu și poate mai cu greu. Singura îndatorare ce le pot face Grecii, este ca să-l aibă mai de vreme și mai ușor, pentru-ca să nu dea răgaz dușmanului să-și pue în lucrare toate planurile sale infernale, de o potrivă amenințătoare pentru Români și pentru Greci.

Școalele bulgare.

E poate de necrezut, dar e adevărat. Școalele bulgare din Macedonia trec priur'o crisă așa de mare, încât amenință să fie închise. Mai multe școli primare s'au desființat. E vorba ca și liceul bulgar din Sa-

lonic, cel cu 400 de bursieri, să fie închis. Speranța ce aveau profesorii și instituțiile bulgare într-o răsturnare fundamentală de lucruri, s'a dus și a rămas cu discredita și miseria.

România față de Bulgaria.

Ziarul grecesc „Iris” din București, ocupându-se într'un articol de conflictul româno-bulgar, se pronunță precum urmează:

„Războiul în contra Bulgariei nu s'a declarat până în momentul acesta, cu toate că altă masă, prin care trece chestiunea acestui conflict, a înălțat oarecum acest pericol.

De altfel nu este ușor să se decidă un stat asupra unei astfel de responsabilități, cu toate că Bulgaria dau zilnic privilegiu și impulsionează la un asemenea decisiv act.

Aceasta nu din punctul de vedere al neajurării asupra rezultatului unui război româno-bulgar, lucru de neîndoit și cu siguranță știut, ci din acela al nevoilor bănești, la care va fi supusă, sine qua non, țara și poporul român.

Bulgarii ce au să piardă?

Independența lor? Sunt încă tributari și nu se tem.

Țara lor? Aceasta este ocrotită de lozincă lui Muraviev, că nici unul din beligeranți nu se va bucura de fructele izbândelor și victoriilor sale.

Adecă teritoriul nu se va detașa. O să zică cine va, că vor pierde bani? Și acest argument însă va căde din discuție, pentru că un proverb antic zice, că nu vei lua de la acela ce nu are.

Așa România cu ce se va folosi dacă va eși învingătoare dintr'o cruciadă împotriva lăpădăurilor din Turcia?

Cu nimic, dar cu nimic! Cel puțin să învingă pe un vrăjmaș egal cu dânsa sau cel puțin să fie învingă de un prieten de o talie mai sorănt-nă, cum a făcut Grecia cu Turcia, ar fi avut cel puțin m gânte ca a scos peștele pentru un principiu determinat, pentru civilizație sau pentru desrobirea unor frați subjugăți.

Să lăse însă în luptă și să biruiască chiar, să piardă o mulțime de tineri apți pentru dezvoltarea și progresul țerei și să cheltuiască bani luați cu dâbandă enormă de la cămătarul evreii, însemnează un dezastru mai mare decât ori ce învingere pe câmpul de războiu.

S'apoi, cum am zis, să aibă în față și un popor cavaleresc, un popor care să-și respecte demnitatea națională, dar pe Bulgaria, pe care nu s'a găsit până acum un jurnal care să-și aprobe și să-și găsească civilizația și demnitatea descendenței și murdarilor grădinari ai imperiului bizantin.

Nu aprobăm războiul acesta, nu pentru hatrul Bulgarilor, care meritau să pri-

mească o sdrăvășă lecție dela Români, dar pentru România, pe care dorim s'o vedem liberă de amestecul European, o dorim noi, Grecii, mare și puternică ca să avem și noi în Orient un aliat prieten împotriva slavismului, care tinde să ne zdrobească pe amândoi.

Dorința fiecărui Grec este distrugerea și ștergerea de pe fața Europei a acestei rușini a civilizației, care se numește prin prea mare îngăduială Bulgaria, ca să înțelegem de a mai fi martori ai suferințelor atât de multe de mit de Grecii, Turci și Români, amenințați zilnic de bandele Sarafoffilor și a semenilor lui Nu înțelegem eărăși, ca pentru distrugerea lor să suferă umiliți România, care are nevoie să se ocupe mai cu seamă de forțele ei naționale pentru alte momente mai importante. Războiul acesta are nevoie de cel puțin 400 milioane lei, pe care guvernul românesc nu-și are în deposit anumit, ca Germania sau celelalte state mari, ei trebuie să-și procure ultimul ban din afară cu dobânzi enorme, împovărându-și și mai mult bugetul anual.

De aceea adevărații prieteni ai Românilor doresc din suflet înălțarea acestui războiu, în vederea nevoilor bănești, eărăși nici d-cum în aceea a păcii europene, care s'a văzut și la 97 că, cu toată alarma, nu s'a tulburat. România nu are nevoie să-și mai plimbe soldații pe câmpiile acelea ale Bulgariei, de unde s'au întors cu laurii biruinței salvând cu sângele bravilor ei copil, un popor de sub jugul tiraniei, crezând că acel popor este creștin, ca și dânsa, dar care din nenorocire s'a dovedit că a intrat în cruzimi și pe Turcii de odinioară.

Aceasta însă nu împiedică pe Români să-și iaie toate precauțiunile, ca la un moment dat să știe să respingă și cu baioneta hordele lui Sarafoff.

O lecție șovinistilor.

Se știe vutul grozav ce au făcut patrioții după ce consiliile comunale din Brașov, Sibiu, Bistrița și Biserica-Albă au hotărât ca în viitor numele oficioasă al acestor orașe să fie cel german.

E de observat de altfel, că în lupta ce Sașii au dus-o pe acest teren, Românil i-au urmărit cu simpatie și chiar i-au ajutat.

Venind acum afacerea și în discuția congregațiunii comitatului Brașov, în ziua de 1 Oct. n., li-s'a mai dat șovinistilor încă o lecție, căci și congregațiunea a decis să insiste pe lângă ministru să aprobe hotărârea luată de consiliile comunale germane.

Să vezi acum eărăși supărare în Israel! Ziarele ungurești numesc această

hotărâre „obrasnicie a naționalităților” și injura atât pe Sași cât și pe Români.

Despre discuția următoare, „Gazeta” publică următoarele:

Ordinea de zi i-au premers două inter-pelațiuni una din partea română, arătând prigonirile neîntemeiate și abuzul, ce se comite de către organele polițienești din loc față de publicul român prin modul de procedere șovinist și nedrept în afacerea colorilor oprite, alta din partea săsască, relativ la nerespectarea dreptului limbilor protoceleare și îndeosebi a limbii germane în comunicarea cu părțile, a autorităților, la citațiuni, rezoluțiuni etc.

Între obiectele puse la ordinea de zi, cel ce a fost așteptat cu mai mare interes și putem zice chiar încordare, a fost punctul critic la deciziunea reprezentanței orașenești din loc, ca numele oficial al orașului să fie „Kronstadt”, și la recursul înaintat acestei deciziuni de către membrii maghiari ai reprezentanței. Adunarea generală a comitatului era chemată acum a se pronunța la rândul ei, dacă află motivată ori nu procederea p imării și a reprezentanței comunale.

S'a întemplat, că în ziua de 29 August a c, când s'a adus acea deciziune de către adunarea comunala, n'a fost de față nici un membru maghiar și așa hotărârea s'a luat unanim. Aceasta a supărat mult pe șovinistii de aici, așa că au încercat să combată deciziunea de a se da orașului numirea „Kronstadt” și din punct de vedere formal în recursul lor, ca și în adunarea comitatensă de azi. N'a avut însă nici un rezultat combaterea lor, căci s'a dovedit, că procederea formală a lor a fost corectă. Dacă au lipsit membrii maghiari dela acea adunare comunala, e vina lor, dar și dacă ar fi luat parte, hotărârea combătută de ei totuși s'ar fi luat de către majoritatea convocatoare, cum s'a luat acum în adunarea reprezentanței comitatului, la care au luat și ei cu toții parte.

Au venit de astă-dată membri maghiari cu toții, ca sprigiții de fispău să iube pentru propunerea „comisiunii albumului localităților țării”, ca orașul acesta în viitor să se numească numai „Brassó”. Pe cei cari deja astăzi consideră Brașovul ca un oraș închinat maghiarismului, li genează foarte mult, că n'au putut împedeca nici într'un chip în adunarea comunei, și acum și în a comitatului, luarea acelu hotărâri, lor atât de neplăcută.

Cu cât mai slabă era însă influința și puterea minorității maghiare față de majoritatea convocatoare a membrilor celorlalți, cu atât mai mult vorbitorii maghiari au crezut de lipsă a ridica diapasonul lor, talmăcind sentimentele șoviniste ale rasei așa zise alcătuitoare de stat. Au început să paradeze eărăși cu puterea statului, cu legea, care ar pretinde ca toate, chiar și numele, să fie ungurești, au venit cu toate tertipurile și apocaturile șovinismului violent, ba

directorul de școale reale de stat din loc debutat chiar și cu amenințări în stilul Komjathy și cu denunțări, că Sașii s'gata să cheme în ajutorul lor pe puterea împărat al Germaniei cu toată opțirea și

Această pledare fulminantă însă n'au avut un efect contrar. În loc să producă efectul, ce l'a intenționat, a făcut mai mult o impresiune comică asupra ascultătorilor sași, cari s'junse la culme când amia vorbitor maghiar cu nume german a adresat, după cum a uzit el, ministrul-pedinte și de interne Széll era la început chemat a primi numirea oficială de „Kronstadt”, dar agitațiunile Sașilor prin peși și patima, ce ar fi desfășurată ei în stă privință, l'ar fi făcut să se abată totul dela gândul său primitiv. Nu mai țină ilaritate a produs și argumentul în recurs, ca și de vre o doi vorbitori ghiați din adunare, că legea de născut ar fi, care ar pretinde, ca în loc de pozițiune, după care limba statului e cea maghiară, numele orașelor înca și tot numai maghiare. La această adresă cu totul neîntemeiată l's-a reflectat numai de către un membru român, că comuna au să și stabilească numele lor, nu stat precum și individul, nu capătă numele dela stat.

Între vorbitorii sași, cari au apărut căldură și cu însuflețire hotărârea luată reprezentanța comunala, s'a încins cu această ocaziune și o discuție interesantă pe vitor la documentele istorice asupra numelui oficial al orașului. Aceste discuțiuni face obiectul dărei de seamă mai amănunțite. Notăm aici numai, că și în această discuțiune argumentele Sașilor au fost tari.

Ast-fel după o dezbateră de 3 și jumătate ore s'a hotărât și din partea adunării comitatului ca convocatoare majoritate, ca numele oficial al orașului să fie „Kronstadt” ear nu „Brassó”. Caracteristic pentru stădine mai este și faptul, că toți funcționarii sași dela comitat au votat și ei pentru punerea comisiunii permanente, adeică contra propunerii și cererei maghiare.

Din partea Românilor a vorbit pentru propunerea Sașilor și contra șovinistilor dl avocat Lengeru.

In același timp se scrie din Sibiu că în ședința dela 1 Octomvre a congregațiunii comitatului, fără nici o discuție, s'a hotărât d'asemeni ca și această congregație să intervină pe lângă ministru ca numele oficioasă al orașelor Sibiu și Sebeșul-săsesc să fie lăsat cel german.

DIVĂNIRE.

(Un fel de răspuns.)

Era o zi de Maiu, frumoasă și dulce pentru toți cei ce erau în stare să sufletească de-a-î pură gusta farmecile. Soarele bătea cu bălug de raze în atelierul nostru tipografic. Băieții culegeau pe întrecute materialul gazetei, — erau dispuși de frumusețea vremii și își manifestau seninătatea lor prin fluierarea de cântări de dor și de iubire. Din piața de alături ea pătrundea miros de pâine caldă și sfirăit de carne de purcel din tigăile Unguroaicelor celor rotunde.

Tocmai sosisem la Arad. În redacție nu era decât Slovacul, — fie iertat. Șermanul meu coleg, par'că l' vîd și astăzi: se plimba nervos prin camera spețioasă a redacției, ținând într'o mână un borcan cu lapte acru și în cealaltă o franzelă. Mustața, mutată în zară, era tot o promoroacă. Văzându-mă sozind își întrerupse luarea medicinei, — eără, zara era leac în contra boalei lui neurastice. — Îmi sîrtnse mîna cu căldură slovacă imi arăă masa mea de scris, apoi m' conduse prin atelier, ca să m' introducească astfel în toate misteriiile noului regat, în care intrasem.

— „Eată aici mașina noastră”, îmi zise el, și reia de gură ca o soacră. Aici sunt copilele noastre, mândrele împăturătoare de gazetă, — pe zina lor o chiesmă Rozi. Și dincolo e șirul de băieți, cul gătorii, cari comit nădrăvăniile din coloanele noastre: ei combat pe moșu Rațiu, ei își bat joc de prostoganul Dedu, ei au declarat războiu ignoranței din Sibiu, ei sunt talpa, pe care zace greutatea noastră...”

Sprinteniț urmași ai lui Gutenberg zimbiau la vorbele de laudă ale d'ui redactor, eără dintr'un colț duhliul paginator îmi închină cu restul din o sticlută de rachiu, — pe care, cum m' convinsesi ulterior, o purta totdeauna la sine ca un preservativ în contra intoxicării cu plumb.

— „Dar' aici ce este?” îl întrebai pe ciceronul meu, arătându-i o ușă din fundul atelierului. Fața lui atunci se încrunță și fără să-și răspundă direct, el se adresă fetițelor:

— „Dl corector nu s'a sculat încă?”

— „M' rog nu”, răspuse Rozi cu glas de căprioară.

— „Nu, pisen's mul auf, jetzt kommt das S hönste!” îmi zise col gul cu vo ea-î gășită și des hise ușita din chestie.

Ce tablou! O cameră cam obscură, imprăgiurul părețior vrafuri de hârtia de tipar. Oale cu păcură. Și un pat, în care se tăvălia cineva: individ sau exemplar,

nu puteam distinge momentan. Vedeam însă că se mișcă ceva pe paiele de saltea, manifestându-și existența prin sunete nearticulate, prin nește gemete, cari sunt expresia celor mai desăvirșite satisfacții.

Dăm la parte perdaua de la ferestraie și eată o buduhală de om. Intins pe spate, cu gara rinjată, cu mîna dreaptă lăsată bleoșită în jos peste scândura patului, în eătă atingea o oală cu păcură, cu mîna stângă vîrtă în p'rai cel sburlit ca al unui mistreț — dormia dl corector. Un roiu de muște se juca de ascunsele prin narile lui...

— „Eată un om, a cărui viață întreagă e o monstruoasă greșeală de tipar,” îmi zise nășăjit Slovacul. Ear apropiându-se de pat, se adresă astfel către vietate:

— „Școală, d le Grif, eără afară zimbește ceriul de primăvară și sfântul soare te așteaptă ca să vezi cuvioasa-ți fâptură... Școală, d le Grif, eără te așteaptă maldărul de corectur pe masă... N'auzi? Eărăși ai b'ut? Ear te ai îmb'etat?... Școală, eără eătă și-am adus rachiu...”

Șobolanul începu atunci să miște. Electricătorul cuvânt „rachia” îl chemase pe semne, la viață. Își deschise ochii de pișic și îngăimă un „chi-chi-chi”, — un fel de ris cu sughiț ce te băga în spaimă.

— „De ce tot bea?”, — își continuă Slovacul muștrările, — „de ce îți bea viața

și energia și-ți uiți de îndatorirea față de noi?”

— „Ra-a chiu... ș-a-m-p-p...-panie”, răspuse dl corector, lingându-și buzele și cotoarele de mustață, în cari se sîrtnse peșta un întârziat picur de rachiu.

— „Da, dragă? Ai beut șampagne chiar? De, îl și șede bine ș'ampagne în gura d-tale. Dar bine, cu plata cum ai plămas? Cine achită?”

— „Du u-u-mne-zeu d...d...drăguț...”

— „Nu-ți-e rușine, d-le Grif? Bea pe socoteala redacției. Toți cărciamarii din țară ne vin pe cap. Ne faci rușine pretindeni...”

— „Eu m...mis m...m...ar...d...Șa-m...p...p...anie...”

— „Da, martirul alcoolului ești d-le Grif,” — încheiă Slovacul interesat convorbire și eșirăm.

Astfel făcut eu cunoștința d'ui corector Grif, într'o frumoasă zi de Maiu.

De-atunci au trecut doi ani. Dl Grif nu mai e locuitorul visinei din fundul atelierului nostru tipografic. El a evoluat șarțonic, eără azi îl face corectura politicele naționale din 3 bifu. E unul dintre cei mai „șeși” în pletora luptătorilor culturali din „Sibiu și jur”; e cel mai inteligent factor din direcția valoroasă „Enciclopedii”; vrea să-l facă membru în secția literară la „Ar-

METROPOLITUL MEȚIANU LA BRAȘOV.

Duminecă s'a ținut sfințirea bisericii sf. Nicolae din Brașov, la care a pontificat însuși înaltpreasfinția Sa, asistat de: vicarul Dr. I. Pușcariu, Dr. Roșca, asesorul M. Voileanu și diaconul Dr. I. Cristea; din partea bisericii au servit protopopul V. Voina și protopopul Dr. Saftiu. Au mai asistat protopopul Petric și archimandritul Dionisie de la Băsteni.

Sfințirea s'a făcut cu deosebită pompă între sunetul clopotelor și bubuitul treascurilor.

Biserica prin noua reparațiune a luat o înfățișare incomparabil mai frumoasă de cum era mai înainte. Pictura cea nouă, deși simplă, dă însă bisericii un aspect foarte drăgălaș, devenind în același timp biserica mult mai luminoasă ca înainte.

S'a reparat podișorul și s'a întecat o nouă scoică acustică pentru cor.

La serviciul divin a cântat corul studenților cu concursul tenoristului Popovici de la conservatorul din București. Execuțiunea a fost înălțătoare și liturgia, compoziția a dlui G. Dima îmbogățită cu melodii noi.

Deoarece sfințirea bisericii a coincis cu ziua sf. Sofii, patroana școlilor, s'a ținut și inaugurarea festivă a începutului anului școlar.

Serviciul divin s'a terminat printr'un discurs ocașional din partea înaltpreasfințitului Sale metropolitului cu deosebit talent oratoric, prin care lucrurile cele mai profunde s'au săleșit cu deosebită claritate și cu măiestrie simplitate în modul cel mai popular, a ținut un edificat discurs despre puterea credinței în Dumnezeu.

De la biserica înaltpreasfințită Sa, într'o frumoasă procesiune de o frumusețe adevărat orientală, până la școală, unde s'a făcut sfințirea s'au pontificat tot înaltpreasfinția Sa, care la finea serviciului a adresat tir erimei școlare un măduos discurs, vorbind cu o înălțare adevărată tinerească despre importanța școlii și bisericii ca factori fundamentali și indispensabili pentru educațiunea și cultura poporului nostru.

După relatarea convoiului bisericesc înaltpreasfinția Sa a ținut în sala cea mare a gimnasiunii recepțiunea delegațiilor în frunte cu președintele P. Nemeș și a corpului profesoral în frunte cu directorul Onițiu.

Din străinătate.

Panamina Sârbiei. Într'un comunicat semi-oficial din zilele trecute, panamina fostului cabinet sârbesc se prezintă astfel: E aproape sigur, că fostul ministru de interne Gencici va fi dat în judecată pentru

„cineașie” și în carând desigur vice-preșident în locul lui Dr. Pușcariu, — loc, pentru care e copt de-ajuns, — nu tăgăduiesc.

Nimeni nu se bucură mai mult ca mine de această transformățiune a lui *alide Grif*. Eu admir virtutea, și e o mare virtute, ca omul să se ridice atât de sus, de la oalele cu păcură și din starea de sub om la un loc de fruntaș în o comunitate de savanți și de bărbați integri ca cea din Sibiu.

Ah, când mă gândesc, cum alde Grif se va plimba pe trotorele Sibiuului, la imaculata dreaptă a lui Diaconovich; cum amândoi vor discuta cu căldură despre nemurie; cum împreună își vor bé ș-a-m-p-p...paia, — tam vin involuntar în minte cuvintele lui Heine:

„Mir ist als ob ich die Hände
Auf's Haupt euch legen sollt’,
Betend, dass Gott euch erhalte
So schön, so rein, so hold!”

Și tot ce mă face să tremur și să devin melancolic, este adevărul fatal despre oestatornicia gloriei și a norocului, căci scria este în bibliie, nene Grif, ca din noroiu noroiu să se facă. Am zis!

Fidelio.

abusul criminal cu banii statului și pentru crima de lesa majestate. Voinde a se apăra în fața publicului, fostul ministru prin afirmațiuni neadeverate și născociri a căutat să-și acopere procedarea peșă toasă, și într'astea a tras în discuție, în mod ilegal, și persoana regelui.

Noue plângeri de ale Armenilor. Patriarhul *Ormanian* din Constantinopol a făcut zilele trecute demersuri pentru Armeni la marele vizir și la ministrul de interne turcesc, protestând energic în contra procedurii volnice a ministrului de poliție, care decurând și sub pretexte de nimic a interzis întrunirile mai departe ale eforiei bisericești patriarhale din Fanar. Patriarhul a declarat, că dacă confirmă și mai departe aceste stări de lucruri, el va fi silit să închidă patriarhatul și, totodată, a protestat din nou în contra arestării mulțimei de Armeni, pe care din ul îl găsește nevinovați.

Expansiunea Angliei. Ziarul *„Daily News”* i-s-a raportează din *Sidney*: Se afirmă, că guvernul englez s'a învoit să anecteze insulele: *Rarotonga*, *Manihi*, *Palmerston*, *Puka-Penxyha* și *Rekahanga* din Oceanul-pacific. Asemenea se anunță și din *Wellington*, că ambele camere ale parlamentului din *Zelanda-nouă* au primit o propunere a ministrului-președinte, ca *Noua-Zelanda* să anecteze insulele *Cook*. Un vas englez a și plecat deja, ca să îndeplinească anexarea lor.

ȘOAPTE

*Ce bine ar fi să fim împreună
Trecând sub ramuri albe de lună,
Când glas de isvoare pătrunde prin noapte,
Purtând cu el sunetul iubitelor șoapte...*

*În dulci sărutări țî-aș spune amorul
Pe când doine dulci doinește isvorul...
Pe-aripa-i ușor-ă vis în să ne fure,
Când basme ne spune bătăna pădur...*

*Ce bine ar fi să fim încolăți
Ea singuri sub nuc, sub bolta nstelată,
Cuprinși de sfânt farmec și gânduri semine,
Când luna se culcă pe vîrf de coline...*

— Azi toate-au trecut! — *Zadarnic s'abate
Simțire și gând prin timpuri șburate,
Căci visul ce când va sălta 'n infinit,
În negura vremii de mult a perit!...*

B. Pesta, Sept. 1900.

Sanel.

AVIS.

Redacția face cunoscut abonenților restanți, cari au fost provocați de Administrație a-și achita datoria, că din parte-i n'are amestec la cele administrative și cine dintre abonenți are să-și reguleze vre-o afacere de abonament, să nu se mai adreseze nouă, ci Administrației.

Facem de altfel cunoscut și din parte-ne, că numărul de azi este cel din urmă care se mai trimite celor ce nu și-au regulat abonamentul. Rugăm deci stăruitor pe toți căți datorează, să achite abonamentul, Administrația ne mai putend credita ilimitat. Restanțierii să plătească cel puțin o parte din datorie, ca astfel Administrația să nu fie silită a suspenda trimiterea ziarului. Amici d'aproape, abonenți bine-voitori și toți căți țin să spriginească ziarul nostru, sunt rugați a se gândi la greutățile ce trebuie să suportăm, greutăți cari ni-se vor ușura mult, dacă abonenții vor plăti re-

stanțele și peste tot, dacă vor achita abonamentul regulat, plătiind dacă nu înainte, cel puțin pe la mijlocul semestrului ori a trimestrului.

Redacția „Tribunei Poporului”.

Noutăți

Arad, 3 Octomvrie n. 1900.

Archiepiscopul *Stadler* s'arborit. Se anunță din *Zagreb*, că archiepiscopul *Stadler* din *Sarajevo* a sosit acolo, de unde a plecat apoi la *Roma*. Cu acest privilegiu *Croatii* i-au făcut primiri cu ovații entuziaste pe la toate găurile. În *Zagreb* manifestațiile călduroase pentru numitul prelat și-au ajuns culmea. Gara era tixită de lume nelăcăpută, care-l aclama șgometos, ear' damele croate i-s-a asternut cu flori calea pe unde trecea. I-s'a cântat și un imn croat, care începe: „Tu ești cel preamărit, pe tine te iubim!” *Poliția* a fost cu deservărire impotentă în a împiedeca demonstrațiile. La plecarea din *Zagreb* i-s'a făcut aceleași manifestații.

Șese fișpani se duc, cel puțin așa se vestește la presa maghiară, chiar și în cea semi-oficioasă. Într'acești vor fi înlocuiți este și fișpanul comitatului *Arad*, apoi cel din *Torontal*, *Neoplanta* și *Vêrșet*, tot într'o naționalități.

Îubileul de 400 ani al *Grăitei*, decând adecă provincia cu același nume s'a încorporat la *Austria*, s'a serbat *Sâmbăta* trecută (29 Sep.). La această s'arboră a luat parte și *Majestatea Sa Monarhul*, însoțit de mare suită, și fiind pretutindeni întâmpinat cu ovații entuziaste. A doua zi seara *Majestatea Sa* a plecat apoi earășî la *Viena* și de aci la *Schönbrunn*.

Himeno, *Di Dimitrie Olariu*, învățător în *Bobota* (*Torontal*), se va cunună *Duminecă* în 7 Octomvrie st. v. în biserica din *Chișineu* cu d-șoara *Maria Veturia Mladin*, fiica d-lui învățător *Grigore Mladin*.

— Domnul *Dr. Ioan Ciordaș* s'a fidațat cu gentila d-șoară *Viora Eugenia Ignat*.

— *Di Dr. Iosif György* (*Vêrșet*) s'a logodit cu d-șoara *Augustina Stanca* (din *Cacova*).

Sincere felicitări.

Sfârșitul carierei. Se telegrafează din *Atena*, că *majorul de artilerie grec Hadsepetros*, care însoțise ca adiutant pe moștenitorul de tron *Nicolau al Greciei* în călătoria acestuia prin *Germania*, a fost dat în judecată de autoritățile germane pentru crima săvârșită în *Karlsruh* în contra moștenitorului public. Având în vedere starea de diplomat a acusatului, ambasadorul german a predat actele de acuză ministrului de externe germanesc, cu observarea, că și împăratul *Wilhelm* însuși are cunoștință despre această afacere a *majorului*. După sosirea acestă a moștenitorului de tron, adiutantul acuzat a fost demisionat din post și, după studiarea actelor, ministrul de război l-a osândit la robie pe 8 luni.

Nomenclatura stradelor din București. *Di B. P. Hașdeu*, însărcinat de consiliul comunal al capitalei *București* cu noua nomenclatură a strădelor, a terminat această lucrare și o va prezenta consiliului, care va ave ș'o voteze.

Foc. Ni se scriu următoarele: În comuna noastră *Șeitin* (com. *Conad*) din cauze necunoscute a izbucnit *Lent*, în 1 Oct. n., un foc groznic în curtea fruntașului nostru *Ioan Morariu*, care nici nu era acasă. *Focul* a mistuit vre o 5 jrezi de paie, precum și fân și altele. Era o privește îngrozitoare, când ardeau toate de-odată și focul se întindea ca fulgerul în lături, așa, că era să se sprindă chiar și casele apropiate, dacă bravii noștri *Români*, în frunte cu dl. notar *Dimitrie Feier* și cu episcopul *Liviu Bonun* nu ar fi obosit să înlăture marele pericol.

Statistica ilustratelor. O revistă franceză a făcut un conspect al cartelor postale ilustrate, folosite în anul trecut. Le împarte astfel: Mai multe s'au expediat

din *Germania*: 88 milioane bucăți. Din cartă statul a avut un folos de aproape 4½ milioane fl. ear' vânzătorii s'au ales cu un câștig de 6 milioane florini. După *Germania* urmează *monarhia roșteră*. În *Ungharia* și *Austria* s'au pus la poște vre o 31 milioane ilustrate, din care statul a profitat 1 milion și ½ fl., ear' vânzătorii vre o 2 milioane. Cam aceeași e cifra ilustratelor și în *Englittera*, în timp ce din *Francia* în anul întreg abia s'au expedat 8 milioane ilustrate. E sigur însă, că anul acesta cele mai multe le va fi expediat *Francia*, avându-și expoziția universală. *Visitatorii* aceștia, în număr de 33,998,533 (în intervalul dela 15 Aprilie—15 Septemvrie), aproape toți vor fi cumpărat chiar duzina din ilustratele franceze, ceea-ce face un câștig enorm atât pentru stat, cât și pentru vânzătorii.

Felurimi.

Tren electric peste canalul La Manche. *„New-York Herald”* publică un mare plan, ce se zice, că va fi pus în lucrare. E vorba, ca să se construiască un tren electric aerian peste canalul *La-Manche*, care în timp de un pătrar de oră să comunice în *Dover* și *Calais*. Autorul planului e contele *Pompeo Pieri*, care deja de mai mulți ani se ocupă cu acest plan în țevărășie cu un număr mare de ingineri francezi. Descrierea planului e următoarea: Pe ambii țărmuri ai canalului se ridică câte un podestal de fer, cari sunt legate la oaltă cu sîrme groase de oțel. Aceste sîrme servesc ca șine pentru trenul electric. Un electro-motor, în timp de 15 minute s'aboură cu trenul dela un țărm la celălalt. Ca persoanele sau mărfurile să nu împiedece accelerarea trenului, de coperișul fiecărui vagon este întepenit un balon, care prin forța lui de a ridica în sus, contrabalansează greutatea vagonului. Vagoanele vor fi din aluminiu și toate cu baloane, așa că la caz, când s'ar răsturna în apă, ele să nu se cufunde. Urcarea în vagoane se face cu balonul. Autorul invențiunii a încercat unai colaborator dela *„New-York Herald”*, că planul este pe deplin succes. Se crede însă ca sigur, că pe timp furtunos trenul nu va pute comunica, deoarece-ce baloanele ar rupe și duce cu sine totul.

Ultime știri.

Războiul din China.

Petersburg, 2 Octomvrie. Din *Taku* se raportează, că contele șef-comandant *Waldersee* se află acolo și va mai sta încă o săptămână. În 27 Septemvrie a fost deschisă comunicația telegrafică între *Khabarovsk* și *Kharbin*. În regiunile orașului cazaecesc *Pultavskaiia* (lângă riul *Suitun*) s'au arătat bande chineze înarmate, dinaintea cărora comercianții și locuitorii caută seut la frontiera rusească. *Generalul Ciciacov* a trimis în urmărire Chinezilor trupe de *Cazaeci* și voluntari sub comanda colonelului *Kopeikin*, pentru-ca să apere și linia ferată. În 24 Septemvrie *Rușii* au ocupat orașul *Sanciacaou* și au luat pe *Chinezi* la goană, dintre cari au căzut vre o 50 morți. *Chinezii* s'au apărat cu mult curagiu.

Taku, 1 Octomvrie. *Germanii* tind să fie cei dintâi la ocuparea liniei ferate dela *Pao-tingfu*. De câteva zile ei se află deja în *Dianghiang*. În același timp *Rușii* continuă drumul să cuprindă pe seama lor calea ferată *Tiencin Șanhaicon*.

Londra, 2 Octomvrie. *„Morning Post”* raportează, că guvernul francez a trimis o notă către puteri în chestia chineză. Nota accentuează necesitatea pedepsirii criminalilor chinezi, cum și începerea de urgență a tratativelor pentru pace. Numita foaie spune, că nota franceză a fost imediat acceptată de *Rusia* peste tot, ear' de *Germania* și *Japonia* numai în principiu.

Poșta administrației.

D-lui Aureliu Turca, în *Cladova*: Am primit pe al III. quartal.

D-lui Samuel David în *Abrud*: Abonamentul Vi-e achitat până la finea anului 1900. Vê multumim.

Editor: *Aurel Popovici Barcianu*.
Red. respuns: *Ioan Russu Șiriana*.

Deposit mare de îmbrăcăminte pentru
bărbați și copii

NEUMANN M.

în Arad colțul lângă Hôtel „CRUCEA ALBĂ“

Prețuri fixe.

Comande după măsură se execută solid și prompt.

477 13-

**Un invecel
român**

póte găsi imediat aplicare
în prăvălia Domnului Vasile
Ciorogariu, comerciant în
Pecica, unde are a se adresa.

Se cere ca reflectantul se
aibă cel puțin 4 clase pri-
mare și conduită bună.

E 06 1-3

Tipografia
„Tribuna Poporului“
arangiata fiind cu material nou
primește spre executare :

Tipărituri de bancă,	Cărți, Broșuri,	Ori-ce tipărituri.
Invitări la nuntă,	Anunțuri fu- nebrale, etc.	

**Cele mai
moderate prețuri!!**

Cel mai bun eroiu !

**Insoțirea
CĂLȚUNARILOR din ARAD,**

Strada-Bisericeii, Palatul Minorităților.

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații
proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete,
apoi ghetă comode și alte soiuri de încălțăminte.

**Toate acestea nu sunt lucruri de
fabrică, dar' sunt mai ieftine și
mai bune.**

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri
moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în ori-ce timp
dorit.

Aparat elastic pentru călcaie, invenția lui Löderer,
căpitan de honvezi ung. reg, aplicabil atât la ghetă de
dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate ave
numai dela noi.

Mare magazin de creme și lăck ori în diferite colori.

484 12-

Prețuri ieftine de neerezut !

Materie de calitate excelentă !

Numai artici de fabricație proprie !

Fondat 1840.

STEINITZER N.

Prăvălie de materii de văpsit, zugrăvit și de lacuri, exclusiv.
Arad, piața Andrassy Nr. 3.

Lack de cea mai bună calitate pentru padiment și lack cu
luciu pentru parchet.

Vapsea	Terpentin	Șerlack
Firnais	Ulei de in	Fournir
Brunolin	Carbolineu	Lațuri
	Cleiu	

Toate necesariile pentru tipărire. Pa sulă. Mo'le pentru pereți.
Deposit bogat de materialuri de specialitate. Comanțele din provincie se execută
punctual.

489 9-10

Cel mai mare magazin din Arad și provincă în confecțiuni
pentru dame

STERN M. A.

Arad, piața Andrassy.

478 13-